

VOOR CD&V IS OPPOSITIE EEN HERCULES-OPDRACHT

De CD&V ligt in de lappenmand, zonder sterke voorzitter. En de nieuwe voorzitter zal vooral de spurt moeten aantrekken voor Kris Peeters in 2014, schrijft **MARC HOOGHE**.

Is het geknakte riet gebroken?

MARC HOOGHE

Wie? Hoogleraar politieke wetenschappen aan de KU Leuven.

Wat? CD&V zal niet veel baat hebben bij een oppositiekur.

Waarom? Van PS en N-VA valt een centrumbeleid te verwachten, niet ongelijk aan wat CD&V zelf voorstaat.

Elf jaar geleden pakte toenmalig CVP-voorzitter Marc Van Peel uit met een bijbelcitaat uit het boek Jesaja: 'het geknakte riet zal hij niet breken'. Na de verkiezingsnederlaag van twee weken geleden ligt zijn partij opnieuw in de touwen en gaan opnieuw stemmen op voor een oppositiekur. Maar voor een centrumpartij als de christendemocraten valt er niet veel heil te verwachten van zo'n stap.

Het is niet de eerste keer dat de Vlaamse christendemocraten een zware verkiezingsnederlaag moeten slikken. In 1991 viel de partij terug van 32 naar 27 procent en ontslagnemend premier Wilfried Martens werd zonder al te veel plichtplegingen opgevolgd door Jean-Luc Dehaene. Diezelfde Dehaene zag zijn partij acht jaar later nog verder in elkaar schrompelen tot 22 procent en ook hij werd met pek en veren overladen de woestijn ingestuurd. Na een kort interregnum door Stefaan De Clerck, werd Yves Leterme het nieuwe christendemocratische boegbeeld. Twee weken geleden leidde diezelfde Leterme zijn partij nog eens naar een nieuwe nederlaag, met een goede 17 procent. Dat is een historisch dieptepunt — op een kwart eeuw tijd verloren de Vlaamse christendemocraten precies de helft van hun aanhang. Dat uit zich bovendien niet alleen in de verkiezingsuitslag. Een slechte uitslag kun je nog altijd wijten aan een mank lopende campagne of aan een falend boegbeeld. Het lidmaatschap van een partij is een veel stabielere graadmeter: mensen verscheuren niet zomaar hun lidkaart van de ene dag op de andere. Maar ook die cijfers zijn ronduit vernietigend: van de 140.000 leden die de partij had in 1987, blijft er nu nog ongeveer de helft over.

Vadermoord

De partij staat nu dus voor dezelfde opdracht als in 1991: de zittende premier moet opzijgeschoven worden, en voor dat soort vadermoord bestaat er helaas geen elegant scenario, zoals Leo Tindemans en Théo Lefèvre in een verder verleden al mochten ondervinden. Martens en Dehaene hadden nog het geluk dat ze een nieuwe carrière konden beginnen op Europees niveau; Leterme lijkt zich daarentegen eerder terug te plooiën op zijn West-Vlaamse thuisland. Ten slotte kwam hij in 1997 in de Kamer terecht als opvolger van stadsgenoot Paul Breyne, die gouverneur van de provincie werd, en er zou niemand echt rouwig om zijn als hij diezelfde Breyne binnenkort opnieuw zou opvolgen.

Er is ook weinig twijfel over wie de troon-

Na de vadermoord op Yves Leterme zal de opvolger van Marianne Thyssen (midden) vooral rustig en bedachtzaam te werk moeten gaan. © Marc Herremans/Corelio

De cijfers zijn ronduit vernietigend: van de 140.000 leden die CD&V had in 1987, blijft er nu nog ongeveer de helft over

opvolger wordt: Kris Peeters haalde vorig jaar een zeer goed verkiezingsresultaat en hij houdt zijn regering stevig in de hand. Zonder al te grote ongelukken is hij over vier jaar het vanzelfsprekende boegbeeld voor zijn partij. De nieuwe CD&V-voorzitter moet dus in elk geval niet de ambitie koesteren al te veel voor de voeten van Peeters te lopen. In de jaren zeventig van de vorige eeuw kon de partij zich nog de aanslepende vendetta veroorloven tussen premier Tindemans en partijvoorzitter Martens, maar in het huidige partijlandschap lopen dergelijke interne ruzies fataal af. De partij heeft dus nood aan een rustige en bedachtzame voorzitter, die weet dat haar of zijn rol is Peeters perfect in koers te brengen

voor de sprint die er in 2014 aankomt. Bij nader inzien zou iemand als Marianne Thyssen perfect geweest zijn voor die rol, en daarom is het des te spijtiger voor de partij dat zij al vlak voor de verkiezingen werd opgebrand.

Oppositiekur

Partijen die door de kiezer worden afgestraft, gaan nog door een ander ritueel. Ze stellen meestal dat ze niet staan te popelen om opnieuw regeringsverantwoordelijkheid op te nemen. Ook na de verkiezingsnederlaag van november 1991 gingen er in de toenmalige CVP al stemmen op om het partijbelang voorrang te geven op het landsbelang. In werkelijkheid echter hebben de christendemocraten nog nooit zelf voor een oppositiekur gekozen. Daar is ook een heel goede reden voor: als centrumpartij hebben christendemocraten niet zoveel aanleg voor een verblijf in de wachtkamer van de macht. Na de zware nederlaag van 1999 was er vooral geweest en tandengknars bij de partij en pas vier jaar later slaagden de christendemocraten erin een volwaardige oppositiestrategie op te bouwen.

De laatste keer dat de partij profiteerde van een oppositiekur was in de periode 1954-1958, maar dat was toen in heel andere omstandigheden. De partij, en heel het rijke roomse leven dat toen nog bestond met haar, konden toen volop mobiliseren in het kader van de schoolstrijd. Die harde oppositiestrijd zorgde er voor dat de CVP in 1958 een monstercor haalde met 46 procent van de stemmen. Een dergelijke mobilisatie is nu echter uitgesloten. Terwijl men in de jaren vijftig moeiteloos honderdduizenden mensen kon mobiliseren voor de schone ziel

van het kind, krijg je nu hooguit enkele duizenden vendelzwaaiers op straat omwille van de schone Vlaamse ziel van de regio Halle-Vilvoorde.

Voor een centrumpartij als de CD&V is goed oppositievoeren een ware Hercules-opdracht. Een compromis tussen een linkse partij als de Parti Socialiste en de conversatieve N-VA komt onvermijdelijk neer op een centrumbeleid, en dat is nu net het beleid dat de christendemocraten ook al zelf zouden voeren. In die omstandigheden is het moeilijk een geschikte schietschijf te vinden. De christendemocratie gedijt dan ook niet goed in de oppositie, en je kan hier verwijzen naar de stadspolitiek in Gent, waar de partij na 22 jaar op de oppositiebanken nauwelijks nog een schim is van zichzelf — ondanks de rijke traditie van de christendemocratie in die stad. De Vlaamse christendemocraten willen nu niet al te gretig overkomen voor deelname aan de macht, maar het alternatief van een langdurige boetedoening in de eenzaamheid van de politieke woestijn is al evenmin opbeurend.

De christendemocratie gedijt niet goed in de oppositie, kijk maar naar Gent